



ע"פ 19007/10/17 - שמעון ציאני נגד מדינת ישראל, סופר בוס

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 19007-10-17

לפני כב' השופט רפי כרמל, אב"ד
כב' השופט כרמי מוסק
כב' השופטת שירלי רנר

שמעון ציאני
ע"י ב"כ עו"ד טליה רם

המערער

נגד
המשיבים

1. מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים
2. סופר בוס

פסק דין

ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופטת ג'ויה סקפה שפירא) מיום 8.8.17
בת"פ 35174-09-15.

כללי

1. המערער הורשע על יסוד הודאתו בזיוף (שמונה עבירות), שימוש במסמך מזויף (שבע עבירות), קבלת דבר במרמה וגניבה בידי עובד. המערער נדון לעשרה חודשי מאסר בפועל, שירוצו במצטבר לעונש שריצה במועד מתן גזר הדין, חמישה חודשי מאסר על תנאי בגין אחת מהעבירות בהן הורשע, קנס בסך 2,000 ₪ ופיצוי בסך 18,000 ₪ לחברת "סופר בוס". הערעור מופנה כנגד חומרת העונש.

2. ואלה המעשים: במהלך עבודתו של המערער כשכיר בחברת התחבורה הציבורית "סופר בוס" כאחראי כרטיסנים, במספר הזדמנויות בין חודש דצמבר 2012 לחודש פברואר 2013, הגיש המערער, בשם עובדים בחברה, בקשות מזויפות למפרעה על חשבון משכורת עתידית להנהלת החשבונות של החברה, תוך יצירת מצגים כוזבים כאילו העובדים הם שביקשו את המפרעות והוא אישרן כמנהל. המערער משך לכיסו את הסכומים שהועברו בשבעה מקרים וקיבל לידו במרמה סך של 9,200 ₪. ביום 22.2.13 קיבל המערער מעובד סך של 1,200 ₪ לפרטיה, הוא פרט את הסכום, החזיר לעובד סך של 700 ₪ ושלשל את היתרה לכיסו. ביום 24.2.13 ביקש המערער וקיבל תיק נהג של עובד

חדש שלא הגיע לעבודה, באומרו כי הלה הגיע. המערער השתמש בתיק זה למחרת היום ומכר כרטיסיות לנוסעים. את תמורת המכירות, בסך 5,907 ₪, שלשל המערער לכיסו יחד עם סך של 1,200 ₪ שהיה כבר בתוך התיק לצורך פריטה. בנוסף, בתאריך שאינו ידוע, מכר המערער כרטיסיות מבלי שהזדכה על הכסף שקיבל תמורת מכירת הכרטיסיות ושלשל לכיסו סך של 600 ₪ וכן סך של 1,200 ₪ דמי הפריטה. בנוסף, בחודש ספטמבר 2012, סמוך לאחר תחילת עבודתו של המערער בחברה, הוא התבקש להפקיד שיק בטחון, ומסר שיק בטחון שעליו זייף את חתימת אימו.

טענות הצדדים

3. ב"כ המערער עותרת להקלה בעונש המאסר, לאפשר תשלום הפיצויים לשיעורין ולביטול רכיב הקנס בטענה כי הקנס או 20 ימי המאסר שנקבעו תמורתו נועדו אך לשמש חרב לוודא את תשלום הפיצויים בו חויב המערער. נטען כי סעיף 77 לחוק העונשין קובע כי סכום ששולם או נגבה על חשבון קנס שיש בצדו חובת פיצויים ייזקק תחילה על חשבון הפיצויים. לפיכך, כך נטען, לא ניתן לשלם קנס בטרם שולמו הפיצויים במלואם. הטלת קנס ומאסר תחתיו במטרה לכפות את תשלום הפיצוי יוצר מנגנון פסול העוקף את העדר הסמכות להטיל מאסר חלף אי תשלום פיצויים ועל כן יש לבטלו. לחלופין, עותרת הסנגורית לקביעה כי יבוטל מרכיב המאסר שנקבע חלף הקנס. לחלופי חלופין, לקביעה כי הקנס ישולם לאחר מועד תשלום הפיצויים. בנוסף, נטען כי המערער אמור להשתחרר מהמאסר שהושת עליו בתיק הנוכחי בחודש אוקטובר 2018, וברי כי במהלך מאסרו לא יוכל לגייס את סכום הפיצויים בו חויב, לפיכך, יש לאפשר לו לשלם את הפיצויים ב - 18 תשלומים חודשיים החל מיום 1.1.19. עוד נטען כי תקופת המאסר שהושתה עליו הנה מופרזת ומחמירה בהתחשב בנסיבות ואינה נדרשת על מנת לקדם את ההרתעה האישית או הכללית. המערער מרצה לראשונה בחייו מאסר בפועל, הוא השתלב בטיפול ועשה כבוד דרך משמעותית. כמו כן, שירות המבחן התרשם כי המאסר עצמו מהווה גורם הרתעתי עבורו. לפיכך, יש להקל בעונש המאסר שהוטל עליו. בנוסף, הוגש צו כינוס שניתן בנוגע עם המערער. למערער אין כל מקור כספי מחד והפיצול לתשלומים לא יגרום לחברה, המשיבה 2, נזק. וכן, אמנם ההסדר אליו הגיעו הצדדים בוטל בצדק, לאור מחדלו של המערער, אך עדיין יש מקום להתחשב בהליך השיקום כאשר מדובר בהליך שיקומי לראשונה בחייו.

ב"כ המשיבה המציאה גיליון הרישום הפלילי של המערער. נטען כי לא נפל פגם בגזר הדין המצדיק התערבות. זו פעם שנייה בה המערער מנצל את מקום העבודה לביצוע עבירות. באשר לקנס - לא ניתן לומר כי מדובר בקנס שנועד לאכוף פיצוי אלא ברכיב ענישתי, כאשר מדובר בעבירה כלכלית ובית משפט קמא מתייחס לכך. היו ניסיונות שיקום פעם אחר פעם והעונש הולם, וראוי שהמערער ישיב כל הכסף שנטל. על כן יש לדחות הערעור.

תסקיר שירות המבחן

4. מתסקיר שירות המבחן שנערך בעניינו של המערער עולה כי הינו כבן 30, רווק, אסיר מיום 20.12.16 בגין עבירות דומות לתיק דנן. בעברו שלוש הרשעות קודמות בגין עבירות רכוש ומרמה. שירות המבחן התרשם מאישיות אנטי-סוציאלית, נעדרת יציבות בכל המסגרות, בעלת דפוסי התנהגות שוליים ומרמתיים מגיל צעיר, הנושאים אופי התמכרות. המערער שולב בהליך טיפולי, אך מדיווח של שב"ס מיום 21.6.17 נמסר כי המערער מצוי בתחילת התהליך ומגלה קושי לעבד את דפוסי המרמתיים ולקחת אחריות, כמצופה בשלב זה של הטיפול. לפיכך, נמנע שירות המבחן מהמלצה טיפולית בעניינו.

דין

5. לזכות המערער עומדת הודאתו במיוחד לו, שהביאה לחיסכון בזמן שיפוטי ולייעול ההליכים, האחריות שלקח על המעשים, הבעת חרטה, וחלופי הזמן מעת ביצוע העבירות, במהלכו לא נפתחו נגדו תיקים חדשים. כמו כן, נזקף לזכות המערער הזמן שחלף מעת ביצוע העבירות ועד שהוגש כתב האישום. מאידך, לחובת המערער נזקפת חומרת העבירות שביצע. מדובר בעבירות מכוערות שבוצעו תוך הפרת האמון שנתן בו מעסיקו, בצורה סדרתית, שנמשכה על פני פרק זמן משמעותי, והובילו לכך שהמערער שלשל לכיסו סכומי כסף משמעותיים שלא הושבו לנפגעת העבירה. כמו כן, לחובת המערער נזקף עברו הפלילי, הכוללות עבירות מרמה, בגין נדון לעונשי מאסר בפועל ומאסר מותנה, שלא היה בהם כדי להרתיעו. שירות המבחן עמד על דפוסיו המרמתיים של המערער, המאפיינים את התנהלותו ובית משפט קמא אף ציין בגזר הדין כי התנהגות מרמית מצד המערער התבטאה גם במהלך ניהול התיק דנן. שירות המבחן התייחס להליך הטיפול שערך המערער במסגרת שב"ס וקבע כי המערער מתקשה בעיבוד דפוסיו המרמתיים על אף השלב הטיפולי המתקדם בו היה, ולפיכך, לא מתקיימת הצדקה לחריגה לקולה ממתחם הענישה ההולם מטעמי שיקום, אלא להיפך, וכפי שקבע בית משפט קמא, הוא מקים חשש שהמערער ישוב לבצע מעשים דומים ויש ליתן משקל רב יותר לשיקולי הרתעה אישית בעניינו. לפיכך, עונשי המאסר שהוטלו על המערער מקובלים עלינו ולא מצאנו מקום להתערב בהם.

6. באשר לקנס ופיצויים, ב"כ המערער טוענת שהטלת הקנס ומאסר תחתיו נועדה להבטיח את תשלום הפיצויים ולעקוף את העדר הסמכות להטיל מאסר חלף אי תשלום הפיצויים, ויש לבטלה. דין הטענה להידחות.

המערער עשה את אשר עשה למען בצע כסף ועלה בידו לגנוב מן הנפגעת סכום כסף בשיעור משמעותי. הטלת קנס הנה ענישה כספית המגלמת מטרות של גמול, שיקום והרתעה ומתבקשת דווקא במעשים מעין אלו. מאסר חלף קנס הינו עונש חלופי לקנס משכשלו מאמצי גבייתו ותכליתו איכפתית, שנועדה להרתיע מפני אי תשלום הקנס ולהמריץ חייבים לשלמו (ר': רע"ב 1049/15 **נזרי נ' שירות בתי הסוהר** (2015); ע"פ 5668/13 **ערן מזרחי נ' מדינת ישראל** (2016); ע"פ 4919/14 **אזולאי נ' מדינת ישראל** (2017)). במקרה דנן, גובה הקנס כשלעצמו, היחס בינו לבין משך המאסר תמורתו, והיחס בין משכו של המאסר חלף הקנס לעונש המאסר שנגזר על המערער הינו הולם ומידתי. לפיכך, הקנס שהושת על המערער והמאסר תמורתו אינם משום תמריץ לתשלום הפיצויים. כמו כן, הקנס שהושת נקבע באופן ההולם את מצבו הכלכלי של המערער, ולמצער אינו חורג מן הסביר באופן המצדיק את התערבותו.

7. באשר לטענות המערער לגבי מועד תשלום הקנס ופריסת הפיצויים לתשלומים. נוכח מצבו הכלכלי של העורר והעובדה שהמשיבה 2 זומנה אך לא התייצבה לדיון, ניתן להקל עם המערער באופן שהקנס והפיצויים ישולמו עד ליום 1/11/18, וכך אנו מורים. יתר חלקי גזר הדין יעמדו בעינם.

ניתן היום, י"ב ניסן תשע"ח, 28 מרץ 2018, בהעדר הצדדים ובהסכמתם.

המזכירות תשלח עותק פסק דין זה לצדדים.

רפי כרמל, שופט
אב"ד

כרמי מוסק, שופט

שירלי רנר,
שופטת